

1 Sammanfattning

Bakgrunden till detta uppdrag är regeringens proposition En långsiktigt hållbar organisation för de allmänna förvaltningsdomstolarna (2008/09:165). Frågan om en ny allmän forumregel för allmänna förvaltningsdomstolar i första instans har tidigare behandlats år 2001 i en promemoria till Justitiedepartementet.

Forumreglerna för länsrätt återfinns i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. och speciallagstiftning. Den nuvarande allmänna forumregeln utgår från domkretsen där ärendet först prövats, dvs. där myndighetens beslutsfunktion är belägen. Regeringen har i förordning för ett antal måltyper pekat ut behörig länsrätt. I speciallagstiftningen finns forumregler som kan anknyta till t.ex. folkbokföring.

Enligt Domstolsverkets förslag överklagas ett beslut av en fysisk person till den förvaltningsrätt inom vars domkrets klaganden är folkbokförd eller, om denne inte är folkbokförd i Sverige, till den förvaltningsrätt inom vars domkrets personen vistas. Ett beslut överklagas av en juridisk person till förvaltningsrätten inom vars domkrets styrelsen har sitt säte eller där huvudkontoret finns. Saknas förutsättningar att bestämma forum utifrån ovanstående ska beslutet överklagas hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets beslutet först fattats. Detta gäller såvida inte annat är föreskrivet i speciallagstiftning.

Domstolsverket föreslår kompletterande forumregler som utgår från var beslutet fattats eller myndighetens geografiska placering. För vissa måltyper framstår det som olämpligt med en annan ordning på grund av att de är sällsynta och regleras av komplex lagstiftning. Vidare gäller för ett antal måltyper att mer än en part är klagoberättigad, vilket kan få till följd att forumkonkurrens uppstår när klagandena bor inom olika domkretsar och den allmänna forumregeln utgår från var den enskilde finns. Därutöver finns måltyper som av andra skäl inte bör omfattas av en ny forumregel, t.ex. migrationsmål enligt utlänningslagen.

Mot bakgrund av att flera stora måltyper redan har forumregler som utgår från var den enskilde finns, samt de kompletterande regler som föreslås i rapporten, bedöms konsekvenserna avseende målfördelningen för de föreslagna förvaltningsrätterna bli begränsade.

Domstolsverket föreslår att ändringarna ska träda i kraft samtidigt som ikraftträdandet för den nya förvaltningsdomstolsorganisationen.